

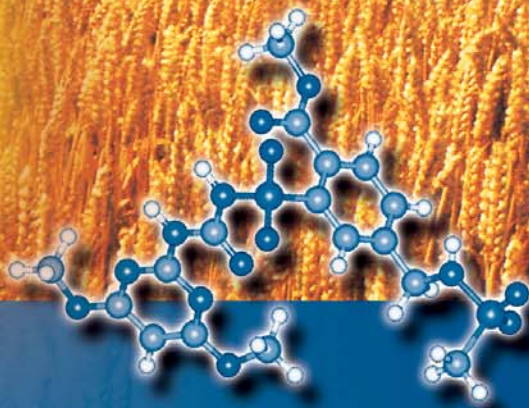
ATLANTIS®

November 2005 ■ Tryk: Herrmann & Fischer

DET NYE STÆRKE GRÆSHERBICID MED NYE MULIGHEDER

- Virker på et meget bredt spektrum af græsser og nogle vigtige tokimbladede arter
- Kan bruges efterår eller forår i vinterhvede, triticale og rug
- Åbner nye muligheder for effektiv græsukrudtsbekæmpelse

Bayer CropScience

Bayer CropScience • Nørgaardsvej 32 • 2800 Kgs. Lyngby • Service tlf: 70 27 81 27

Græsnøglen

Bayer CropScience

– en praktisk håndbog til identifikation

Introduktion

Græs er bare græs for mange mennesker, – og det er egentlig ikke så underligt, for i blomsterløs tilstand er det kort fortalt en plante med lange, smalle, grønne blade. Især på de tidligste trin efter fremspiring kan det være vanskeligt at se forskel på arterne og selv græseksperter kan her komme på glatis.

Med denne græsnøgle skulle der være mulighed for at identificere nogle af de i Danmark almindeligt forekommende græsarter i blomsterløs tilstand.

Græsnøglen indeholder 25 græsarter og ud over de almindeligt dyrkede græsser (kulturgræsserne), er her medtaget en række vildtvoksende arter, der kan være forureningskilder i frøgræsmarken eller optræder som vanskeligt bekæmpbart ukrudt.

Sådan bruges græsnøglen

Den enkelte art bestemmes ved først at benytte den egentlige græsnøgle på side 6-7. Her kommer man frem til det enkelte græs eller en græsgruppe, og ved sidehenvielse findes en mere uddybende beskrivelse, hvorefter den endelige identifikation kan finde sted.

På side 4-5 er givet en forklaring på de navne og udtryk, der bruges om en græsplantens enkeltdele og opbygning.

Der er endvidere på side 18 medtaget en bestemmelsesnøgle over de 4 kornarter, således at man i den blomsterløse tilstand har mulighed for at identificere og adskille dem.

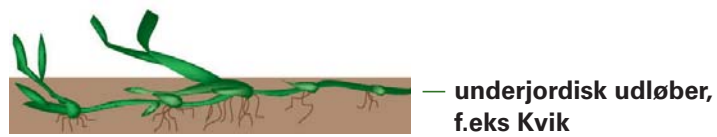
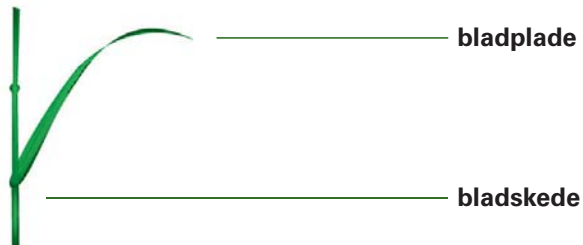
Indhold

Græsplantens enkeltdele og opbygning	4
Græsnøgle.....	6

Identifikation af:

Rødsvingel.....	8
Mosebunke.....	8
Alm. Rajgræs.....	9
Kamgræs	9
Enårig Rapgræs	9
Alm. Rapgræs	10
Eng-Rapgræs.....	10
Alm. Hundegræs.....	11
Engsvingel.....	11
Ital. Rajgræs	11
Alm. Kvik	12
Vellugtende Gulaks.....	12
Alm. Hvene.....	13
Stortoppet Hvene.....	13
Kryb-Hvene.....	13
Timothé	14
Draphavre.....	14
Ager-Rævhale.....	15
Eng-Rævehale	15
Vindaks	15
Fløjlgræs	16
Ager-Højre	16
Gold Højre	17
Blød Højre.....	17
Flyve-Havre	17
Identifikation af kornarter.....	18
Atlantis.....	20

Græssernes enkeltdele og opbygning

Lysspor kan ses som 2 lysende striber parallelt m. midtnerven, når bladet holdes op mod lyset, f.eks. rapgræsser.

— sammenrullet bladeleje
f.eks. Ital. Rajgræs

— sammenlagt bladeleje
f.eks. Alm. Rajgræs

— småaks
Aksgræs f.eks. Alm. Rajgræs

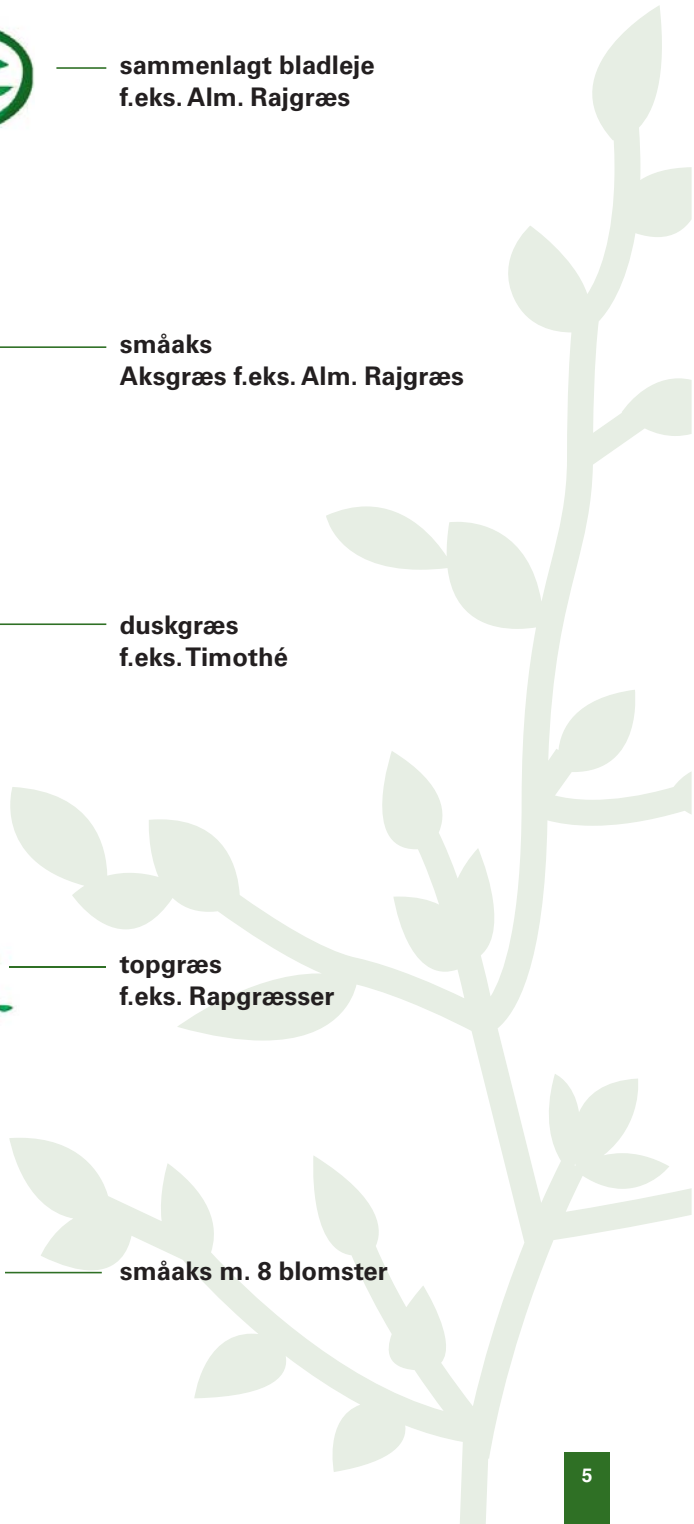
— duskgræs
f.eks. Timothé

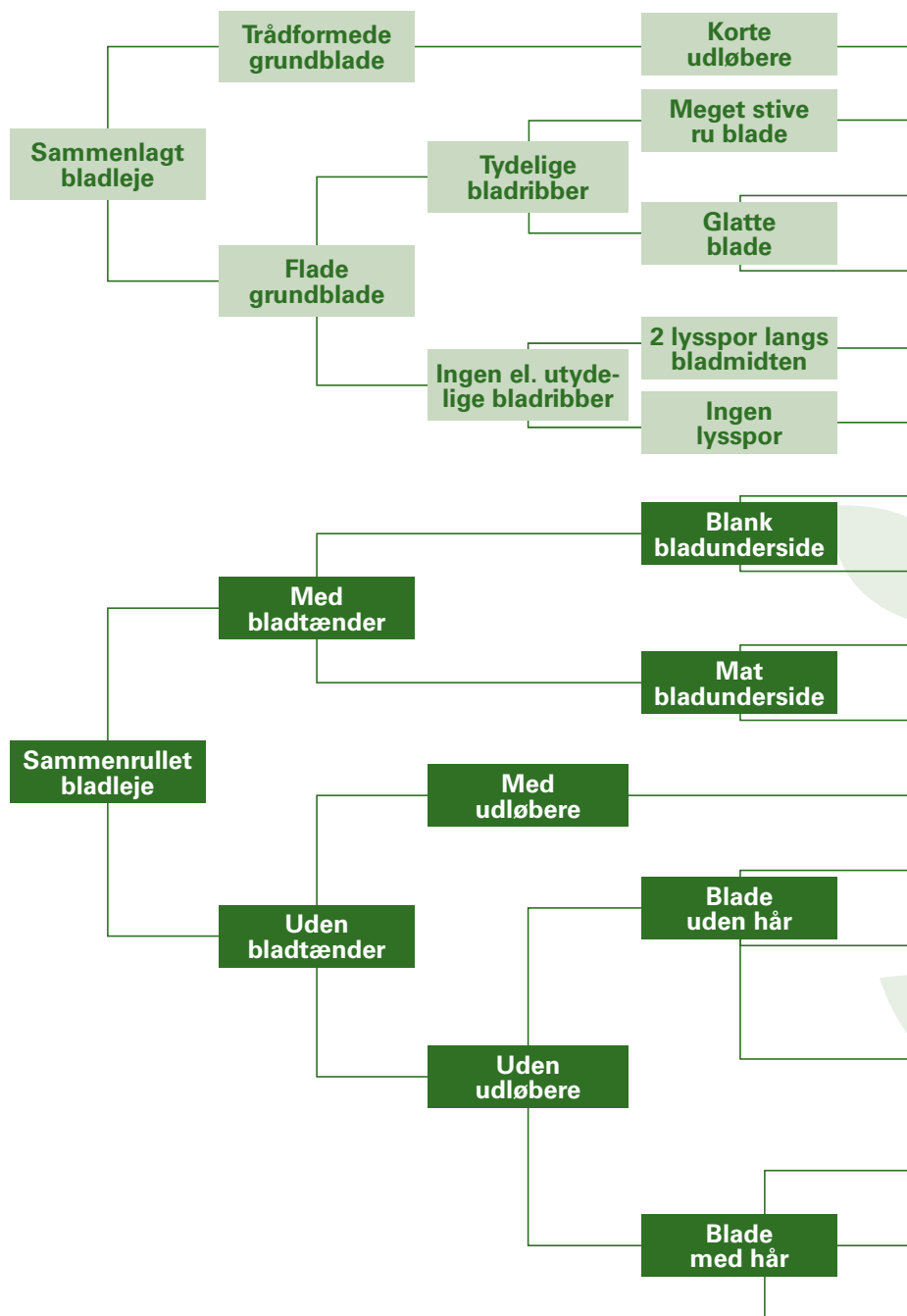
— topgræs
f.eks. Rapgræsser

— småaks m. 8 blomster

Græsnøgle

Find arten ved at følge nedenstående vejledning.
 Ved sidehenvisning findes en mere uddybende be-
 skrivelse, hvorefter den endelige identifikation kan
 finde sted.

	Rødsvingel 8	
	Mosebunke 8	
Bløde blade, små bladtænder	Alm. Rajgræs 9	
Stive blade, ingen bladtænder	Kamgræs 9	
Bådformet bladspids	Rapgræsser 9-10	
Bladplade med kraftig køl	Hundegræs 11	
Blade ru langs hele randen	Engsvingel 11	
Yderste trediedel ru	Ital. rajgræs 11	
Udløbere	Alm. kvik 11	
Ingen udløbere	Gulaks 12	
	Arter af Hvene 13	
Blågrønne matte blade	Timothé 14	
Utydelige bladribber	Draphavre 14	
Tydelige bladribber	Tydelig køl	Rævehale 15
	Mindre tydelig køl	Vindaks 15
Hele planten fløjshåret	Fløjlsgræs 16	
Hele planten mere eller mindre håret	Arter af Hejre 16-17	
Nedre bladrand håret	Flyvehavre 17	

Navn**Rødsvingel**
Festuca rubra**Mosebunke**
Deschamsia caespitosa**Skedehinde**

Meget kort, afstumpet, svær at skelne.

Lang, op til 15 mm, spids.

Bladtænder

Manglende.

Manglende.

Bladleje

Sammenlagt.

Sammenlagt.

Bladskede

Trind bladskede. Ældre bladskeder åbne. Let håret.

Åben, trind, ofte lidt kølet bladskeder ru foroven, ellers glat.

Bladplade

Trådformede bløde grundblade. Øvre blade flade.

Mørkegrønne lange, meget stive blade m. ru tydeligt fremtrædende ribber og lyse striber. Glinsende blank underside.

Blomsterstand

Ret åben, ofte ensidig top m. 4-7 blomstrede rødlig småaks m. kort stak.

Stor udspærret silkeglinsende top m. små 2-blomstrede violet-hvidlige småaks m. kort skjult stak.

Beskrivelse

Tæppedannende flerårigt græs m. underjordiske udløbere. Dyrket.

Flerårigt fast tueformet græs m. oprette høje strå. På enge, grøfter og i fugtige skove samt moser.

Alm. Rajgræs
Lolium perenne

Kamgræs
Cynosurus cristatus

Enårig Rapgræs
Poa annua

Kort op til 1 mm.	Kort, afstumpet, op til 1,5 mm.	Lang, afrundet, let savtakket 2-5.
Små, smalle.	Manglende.	Manglende.
Sammenlagt.	Sammenlagt.	Sammenlagt.
Åben, glat, nedre bladskeder rød-violette, flade skud.	Åben, trind, glat ældre bladskeder gule.	Sammentrykt, glat, mere el. mindre åben bladskede med køl.
Uden hår, mørkegrøn mat overside m. tydelige ribber, skinnende blank, glat underside.	Mørkegrønne stive smalle uden hår, ru i randen, oversiden ribbet og mat. Underside glat, blank med køl.	Lysegrønne korte ofte tværrykkede m. bådformet spids. Mat underside m. lille køl uden hår.
Askgræs m. 6-10-blomstrede småaks sammentrykte "kantstillede" uden stak.	Ensidig, grøn dusk m. parvis siddende 3-5-blomstrede småaks. Kort stak.	Lille, åben top, ofte m. parvis siddende ensidige grene. 3-5-blomstrede småaks uden stak.
Kraftigt mørkegrøn, løst tuedannende flerårigt græs. Dyrket.	Ret kort, stift, opret, løst tuet flerårigt græs. På enge græsmarker og overdrev.	Småtuget, enårigt kort græs, som kan blomstre hele året. Alm. ukrudtsplante overalt.

Navn	Alm. Rapgræs <i>Poa trivialis</i>	Eng-Rapgræs <i>Poa pratensis</i>
		
Skedehinde	Lang, spids, 4-10 mm.	Kort, afrundet, 1-3 mm.
Bladtænder	Manglende.	Manglende.
Bladleje	Sammenlagt.	Sammenlagt.
Bladskede	Sammentrykt, ru bladskede m. køl.	Sammentrykt (nede), glat bladskede m. svag køl.
Bladplade	Lysegrøn jævnt tilspidset bladplade m. bådformet spids. blank underside med køl.	Mørkegrønne el. blåduggede blade, lige brede i hele længden brat afsluttet i bådformet spids. Blank, glat underside m. køl.
Blomsterstand	Åben, tæt top ofte m. svagt violette småaks uden stak.	Åben top m. få grene, 3-5-blomstrede, ofte violette småaks uden stak.
Beskrivelse	Løst tueddannende flerårigt græs m. korte overjordiske udløbere. På fugtig, næringsrig jord. Dyrket.	Svagt tueddannende græs m. underjordiske udløbere. På marker, enge, vejkanter og overdrev. Dyrket.

Alm. Hundegræs
Dactylis, glomerata

Engsvingel
Festuca pratensis

Ital. Rajgræs
Lolium multiflorum

Meget lang, op til 12 mm.	Meget kort, ca. 1 mm, afstumpet.	Kort, ca. 2 mm, afstumpet.
Manglende.	Små uden hår.	Store, ret smalle omfattende.
Sammenlagt.	Sammenrullet.	Sammenrullet.
Tokølede, stærkt sammentrykte og ru bladskeder.	Åben, trind, glat bladskede uden hår.	Mere el. mindre åben, trind bladskede, sædvanligvis uden hår.
Matte grågrønne brede, ru blade m. kraftig køl.	Lysegrønne blade uden hår. Oversiden tydeligt ribbet, undersiden blank. Ru langs hele bladranden.	Mørkegrønne brede bløde og slappe blade m. tydelige bladribber og blank underside. Ru langs yderste trediedel af bladrand. Uden hår.
Karakteristiske dusk lignende topgræs m. de 3-blomstrede småaks siddende i tætte ensidigt vendte stande.	Nikkende smal top kun åben under blomstring. 6-10-blomstrede store småaks uden el. sjældent m. kort stak.	Aksgræs m. 10 el. flerblomstrede småaks m. stak (Kantstillede).
Groft, stærkt tue-dannende flerårigt, dominerende græs. Dyrket.	Højt, ret kraftigt tue-dannende flerårigt græs. Dyrket.	1-2 årigt tueformet hurtigt voksende kraftigt græs. Dyrket.

Navn**Alm. Kvik**
Elymus repens**Vellugtende Gulaks**
Anthoxanthum odoratum**Skedehinde**

Meget kort, afstumpet, ca. 1 mm.

Kort, ca. 2 mm, let savtakket.

Bladtænder

Opfattende sylspidse.

Små m. få spredte hår.

Bladleje

Sammenrullet.

Sammenrullet.

Bladskede

Åben, trind bladskede uden tydelig køl. Unge bladskeder håret.

Åben, spredt behåret bladskede de øvre kan være noget oppustede.

Bladplade

Mørkegrønne matte lange, ret smalle blade. Oversiden m. spredte lange hår, undersiden glat.

Matte korte blade m. lave fine ribber, spredt behåring især ved bladgrund.

Blomsterstand

Askgræs. Et 5-blomstret småaks ved hvert led. Småakset "sidestillet" (til forskel fra Rajgræs) m. kort stak.

Ved modenhed gul-glinsende duskgræs. 3-blomstret småaks m. 2 golde stakbærende blomster og en stakløs frugtbar blomst. Stakken knæbøjet.

Beskrivelse

Kraftigt voksende flerårigt græs m. lange veludviklede underjordiske udløbere. Vanskeligt bekæmpbart ukrudt.

Spinkelt tueformet flerårigt græs m. stærk krydret duft. (Kumarin). På enge og overdrev.

Alm. Hvene
Agrostis tenuis

Stortoppet Hvene
Agrostis gigantea

Kryb-Hvene
Agrostis stolonifera

Kort, lige afskrået.	Meget lang, op til 6 mm, afstumpet og savtakket.	Lang, op til 5 mm afrundet, let tandet.
Manglende.	Manglende.	Manglende.
Sammenrullet.	Sammenrullet.	Sammenrullet.
Åben, trind, glat bladskede.	Åben, trind, glat bladskede.	Åben, trind, glat bladskede.
Matgrønne blade m. tydelige bladribber uden hår.	Matgrønne brede blade m. tydelige bladribber. Uden hår.	Let ru blade m. gråt el. blåligt skær. Tydelige bladribber. Uden hår.
Brunlilla top m. få udspærrede grene. 1-blomstrede meget små småaks uden stak.	Stor udspilet bleg top m. mange små 1-blomstrede småaks uden stak.	Bleg, efter afblomstring sammenkneben top m. mange enblomstrede småaks uden stak.
Flerårigt, lavt, løst, tueformet græs m. korte underjordiske udløbere. På tør, næringsfattig jord.	Højt flerårigt løst tuedannende græs m. korte underjordiske, udløbere. På næringsrig jord overdrev og vejkanter.	Flerårigt løst tuedannende græs m. lange overjordiske udløbere. Dyrket.

Navn**Timothé**
Phleum pratense**Draphavre**
Avena elatior**Skedehinde**

Lang, op til 6 mm, tilspidset midterflig og små sideflige.

Lang ca. 4 mm, flosset.

Bladtænder

Manglende.

Manglende.

Bladleje

Sammenrullet.

Sammenrullet.

Bladskede

Åben, trind, glat bladskede. Stængel ofte løgformet, opsvumlet lige under jordoverfladen.

Åben, øverste del glat, ellers lidt ru bladskede.

Bladplade

Lyse, ofte blågrønne, brede matte blade uden hår m. svag køl. Ru bladrand, især mod bladgrunden.

Gulligtgrønne, blanke ret lange smalle, lidt ru blade med køl. Uden tydelige bladribber.

Blomsterstand

Aflang, tæt og fast dusk m. mange 1-blomstrede tætsiddende småaks uden stak.

Lang, ret smal top m. 2-blomstrede oprette (ikke hængende) lysegrønne småaks. Den nederste blomst m. stak.

Beskrivelse

Kraftigt flerårigt løst tueformet græs. Dyrket.

Flerårigt tueformet kraftig græs m. stive skud. Rødderne gule. Langs vejkanter, skrænter etc. Tidligere dyrket.

Ager-Rævehale
Alopecurus myosuroides

Eng-Rævehale
Alopecurus pratensis

Vindaks
Apera Spici-venti

Middellang, ca. 2,5 mm, afstumpet, ofte uregelmæssigt savtakket.	Lang, stump, tyk.	Meget lang, flosset.
Manglende.	Manglende.	Manglende.
Sammenrullet.	Sammenrullet.	Sammenrullet.
Åben, trind, glat bladskede ellers ru stængel.	Åben, trind, glat bladskede og glat stængel.	Åben, fast og glat bladskede. Glatte stængler.
Blågrønne ru korte blade uden hår med tydelige bladribber og køl.	Brede, glatte blade m. tydelige bladribber. Bladene vender oversiden nedad.	Matte smalle ru blade m. tydelige bladribber, uden tydelig køl.
Smal tenformet tilspidset, ret løs dusk m. tætsiddende 1-blomstrede småaks m. stak.	Dusk som Ager-Rævehale, men større og mere afrundet, dog mindre stak.	Stor, nikkende top m. udspærrede, meget tynde grene. 1-blomstrede, meget, små småaks m. lang tynd, ofte snoet, stak.
Enårigt opret tuedannende græs. Kan ofte ses stående enkeltvis. På våde lerjorder. Ofte ukrudt i vintersæd.	Flerårigt tueformet græs, kraftigere end Ager-Rævehale. På fugtig næringsrig jord. Tidligere dyrket.	Enårigt tueformet græs m. oprette, strå. På næringsfattig jord. Ofte ukrudt i vintersæd.

Navn**Fløjlsgræs**
Holcus lanatus**Ager-Hejre**
Bromus arvensis

Skedehinde	Medium, 2-3 mm, lige afskåret el. flosset m. hår.	Medium, ca. 3 mm, spidstakket.
Bladtænder	Manglende.	Manglende.
Bladleje	Sammenrullet.	Sammenrullet.
Bladskede	Åben, trind, dunhåret, blågrøn bladskede m. violette striber. Øvre bladskeder oppustede.	Lukket, trind, dunhåret, bladskede m. nedadrettede korte hår. Glatte strå.
Bladplade	Matte blågrønne dunhårede smalle blade m. tydelig køl. Føles fløjsagtig v. berøring.	Blågrønne slappe loddenhårede blade m. tydelig midtnerve.
Blomsterstand	Tæt slank top m. mange 2-blomstrede småaks. Øverste blomst m. kort krogformet skjult stak.	Stor alsidig nikkende top m. lange tynde grene. 5-10-blomstrede glatte småaks m. stak og ofte violet skær.
Beskrivelse	Tæt tueformet flerårigt ret kraftigt men blødt græs. På næringsfattig halvfugtig jord.	Enårigt ret højt tueformet græs. På sandede marker og vejkanter. Tidligere dyrket.

Gold Hejre
Bromus sterilis

Blød Hejre
Bromus hordeaceus

Flyve-Havre
Avena fatua

Lange, ca. 4 mm, tandet, flosset uden hår.

Kort, ca. 2 mm, ofte helrandet, som regel håret.

Lang, op til ca. 6 mm.

Manglende.

Manglende.

Manglende.

Sammenrullet.

Sammenrullet.

Sammenrullet.

Lukket, trind dunhåret bladskede øvre bladskeder kan være glatte. Strå glatte.

Lukket, trind bladskede m. lange blødhår. Stråene også blødhårede.

Åben, trind bladskede, ofte glat, men kan have hår foroven.

Grønne slappe blade m. let blålig rødt skær. Ru, dunhåret overflade m. blank underside.

Grågrønne blødhårede slappe blade m. tydeligt 3-nervet over- og underside.

Brede flade blade uden hår. Bladranden, især mod bladgrunden, håret. Bladene er venstresnoede.

Stor alsidig top m. lange hængende ru topgrene. 4-10-blomstrede rødviollette langstakke småaks.

Top m. oprette top grene. 5-9-blomstrede, lidt ægformede, blødhårede småaks. m. stak.

Stor udspærret top m. hængende matgrønne 2-3-blomstrede småaks. Hver blomst m. lang, knæbøjet snoet stak. Kernen falder af ved modenhed.

Løst tueformet enårigt ret højt græs. På tørre solrige steder.

Lavt, enårigt tueformet græs m. mange varieteter. På tørre marker, enge, vejkanter etc.

Højt kraftigt græs der ligner dyrket havre. Frygtet ukrudt i vårsåede afgrøder.

Hvede

Byg

Skedehinde

Middellang

Lang

Bladtænder

Tydelige m. lange udstående hår

Kraftige uden hår

Blade

Højresnoet

Højresnoet

Rug

Havre

Kort

Lang

Små uden hår

Manglende

Højresnoet

Venstresnoet

